

Юрій КОРОЛЬ

здобувач освітньо-професійної програми
«Управління персоналом», ЗУНУ
Науковий керівник – к. е. н., доцент,
доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ
Андрій КОЦУР

БЕЗРОБІТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Безробіття серед молоді в умовах цифровізації є однією з найактуальніших соціально-економічних проблем сучасності. Молоді люди перебувають у найбільш вразливому становищі на ринку праці через низку об'єктивних та суб'єктивних факторів: брак досвіду, високу конкуренцію, швидку зміну вимог до професій, нестачу прикладних цифрових навичок і слабку інтеграцію освіти з реальними потребами роботодавців. Сучасна цифрова епоха змінює не лише характер праці, а й самі моделі зайнятості, що ще більше ускладнює адаптацію молоді до нових умов.

З одного боку, цифрова трансформація відкриває безпрецедентні можливості для молодого покоління. Поширення віддаленої роботи, розвиток фрілансу, онлайн-бізнесу, стартапів, можливість навчатися онлайн на кращих освітніх платформах світу – усе це створює нові канали для професійного зростання та самореалізації. Молодь, яка володіє цифровими навичками, має доступ до глобального ринку праці, де можна знайти роботу незалежно від місця проживання. Крім того, цифрові технології значно знижують бар'єри для входження в ринок самозайнятості.

З іншого боку, цифровізація також поглиблює соціальну та економічну нерівність. Молоді люди, які не мають належного доступу до цифрової інфраструктури або якісної освіти, опиняються на периферії ринку праці. Такі молоді працівники стикаються з труднощами у працевлаштуванні, часто змушені погоджуватися на низькооплачувану, нестабільну або неформальну

зайнятість. Замість відкриття нових можливостей цифровізація для них означає виштовхування за межі економічної активності. Автоматизація процесів у промисловості, банківській сфері, логістиці та навіть у сфері обслуговування часто призводить до скорочення робочих місць, які традиційно займала саме молодь без вищої освіти.

Сучасний ринок праці для молоді перебуває на межі: цифровізація може стати як фактором інтеграції та розвитку, так і фактором маргіналізації та соціального виключення. Вирішення цієї проблеми потребує інтегрованого підходу: адаптації системи освіти до викликів цифрової економіки, розширення доступу до цифрових технологій, розвитку програм професійної орієнтації, а також активної участі бізнесу, держави та громадянського суспільства у створенні нових можливостей для молодих людей.

Цифровізація економіки змінює структуру ринку праці, створюючи нові професії та трансформуючи існуючі. Згідно з дослідженням, проведеним у 27 країнах ЄС, індекс цифрової економіки та суспільства (DESI) має значний вплив на рівень молодіжного безробіття. Зокрема, підвищення показників DESI корелює зі зниженням безробіття серед молоді, що свідчить про позитивний вплив цифровізації на працевлаштування.

Попри очевидні позитивні зрушення, які несе цифровізація для економіки та сфери зайнятості, вона одночасно породжує низку нових викликів, з якими молодь стикається щоденно. Одним із головних бар'єрів є недостатній рівень володіння цифровими навичками серед значної частини молодих людей, особливо в сільській місцевості, регіонах, що постраждали від бойових дій, або серед соціально вразливих груп. Молодь, яка не має доступу до якісної цифрової освіти або практики застосування цифрових технологій у реальному житті, не може ефективно адаптуватися до змін на ринку праці, де дедалі більше зростає попит саме на IT-компетенції, здатність працювати з цифровими інструментами, обробляти інформацію та приймати технологічно обґрунтовані рішення.

Особливо загрозливим є той факт, що стрімке впровадження автоматизації та штучного інтелекту у сферу виробництва, торгівлі, банківської справи, логістики й навіть сфери послуг призводить до поступового витіснення професій, які традиційно були доступні для молоді без вищої освіти. Зникають робочі місця касирів, операторів, офіс-асистентів, вантажників, навіть молодших бухгалтерів або клерків, яких замінюють цифрові рішення. Це створює небезпеку появи нового типу соціальної нерівності – цифрової, де головним критерієм розподілу можливостей є не соціальне походження, а рівень володіння ІТ-компетентностями. Молодь, яка не встигає за темпом цифрових змін, опиняється в групі ризику тривалого безробіття або вимушеного переходу в неформальну зайнятість.

Отже, цифрова трансформація створює нову реальність, у якій молодь або стане рушієм розвитку, або – у разі бездіяльності – перетвориться на соціально вразливу групу. Від рішучості дій усіх стейкхолдерів – держави, бізнесу, громадянського суспільства – залежить, чи зможе молодь реалізувати свій потенціал у цифрову епоху.

Безробіття серед молоді в умовах цифровізації є складною проблемою, що потребує системного підходу. Цифрова трансформація відкриває нові можливості для працевлаштування, але водночас створює нові виклики. Для ефективного вирішення цієї проблеми необхідно поєднувати зусилля держави, освітніх установ та бізнесу, спрямовані на розвиток цифрових навичок, підтримку молодіжного підприємництва та створення нових робочих місць у цифровій економіці.

Список використаних джерел

1. Чалюк Ю. Сучасні тенденції розвитку ринку праці в умовах цифровізації економіки. *Підприємництво та інновації*, (26), 2023. С. 70-79. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/26.11>
2. Jaimovich N., Saporta-Eksten I., Siu H., Yedid-Levi Y. The Macroeconomics of Automation: Data, Theory, and Policy Analysis. *Journal of Monetary Economics*. 2021. Vol.122. P.1-16